

اندر احوالات اشرف پهلوی و فرزندانش

۱ بهمن ۱۴۰۱ ساعت ۱۳:۳۳

در میان فرزندان اشرف، شهرام زندگی متفاوت‌تری داشت. او در انواع فسادها درگیر بود. چنانچه قاچاق عتیقه‌جات، یکی از بزرگترین فعالیت‌ها و سرگرمی‌های شهرام بود. او یک گروه مجهز گنج‌یاب و حفار را در خدمت داشت و آن‌ها را به تپه‌ها و مناطق تاریخی می‌فرستاد تا «اشیای عتیقه را از زیر خاک بیرون» بکشند.

اشرف پهلوی، خواهر دوقلوی شاه، از جمله اعضای خاندان سلطنتی است که نامش بیش از سایرین بر سر زبان‌ها بود. اشرف، دخالت گسترده‌ای در امور سیاسی داشت. او در زمینه اقتصادی نیز فعالیت داشت و از راه‌های غیرقانونی، ثروت زیادی برای خود دست و پا کرد. اشرف قاچاق نیز می‌کرد. او علاقه خاصی به مواد مخدر داشت. اشرف از واردکنندگان مواد مخدر بود. همین اقدامات باعث شده بود تا اشرف به فردی فاسد شهرت یابد. اما بخش دیگری از سوءشهرت او به دلیل فعالیت‌های غیرقانونی پسرش شهرام بود. اشرف در طول زندگی خود سه بار ازدواج کرد و صاحب سه فرزند شد که در میان آن‌ها، شهرام گوی فساد را از مادرش نیز ربوده بود. شرح زندگی سیاسی و اقتصادی فرزندان اشرف به خصوص شهرام، موضوعی است که در این مطلب به آن پرداخته شده است.

نگاهی کوتاه به زندگی اشرف پهلوی و ازدواج‌های او

اشرف پهلوی سه بار ازدواج کرد. ازدواج اول او با علی قوام، پسر ابراهیم قوام (قوام‌الملک شیرازی) بود که به صورت کاملاً سنتی و به اجبار پدرش رضاشاه صورت گرفت. منظور از شکل سنتی و اجبار پدر این است که اشرف هیچ شناخت قبلی از علی قوام نداشت و ظاهراً پدرش علی قوام و فریدون جم را به عنوان خواستگاران دخترانش شمس و اشرف در نظر گرفته بود و آن‌ها می‌بایست یکی از دو خواستگار را انتخاب می‌کردند. طبق برخی از منابع، گویا اشرف به فریدون علاقه داشته اما شمس، فریدون را انتخاب کرد و اشرف نیز بالاچاره، علی قوام را. اشرف تا زمانی که پدرش زنده بود، با علی قوام ماند و از او صاحب پسری به نام شهرام شد. او بعد از تبعید و مرگ پدرش، از علی قوام جدا شد. با این حال ازدواج اشرف با علی قوام تبعات بدی برای او داشت. حسین فردوست در این رابطه گفته است: «البته قبل از ازدواج با علی، می‌دانستم که اشرف آمادگی زیادی برای فساد دارد... ازدواج با علی قوام در اشرف یک عقده شد و این روحیه او را تشدید کرد.»^۱

ازدواج دوم اشرف با فردی مصری به نام احمد شفیق بود. اشرف زمانی که پدرش در تبعید بود به دیدار پدرش رفت او در بازگشت، توقف کوتاهی در مصر داشت و در آنجا با احمد شفیق آشنا شد. اشرف سال‌ها عاشق احمد شفیق بود و در نهایت توانست با او ازدواج کند. حاصل ازدواج اشرف و احمد، دو فرزند به نام‌های شهریار و آزاده بود. ازدواج دوم اشرف نیز علیرغم آنکه عاشقانه

نبود، به طلاق منجر شد. اشرف بعد از طلاق، برای سومین و آخرین بار نیز با فردی به نام علی بوشهری ازدواج کرد. علی بوشهری، سهامدار بانک ملی بود و اشرف برای اولین بار در پاریس با او آشنا شد. از میان فرزندان اشرف، شهرام شهرت بیشتری داشت. یکی از دلایل این شهرت، فعالیت گسترده شهرام به فسادهای سیاسی و اقتصادی به مانند مادرش بود. البته دو فرزند دیگر اشرف نیز در انواع فسادهای اشتغال داشتند؛ اما نه به اندازه شهرام.

فعالیت‌های سیاسی و اقتصادی فرزندان اشرف سرنوشت آن‌ها

بعد از پیروزی انقلاب، اشرف به همراه فرزندان از ایران خارج شدند. آزاده در پاریس به همراه مادرش ماند و روزنامه‌ای به نام صوراسرافیل را راه انداخت و تا سال ۱۳۸۹ به زندگی خود ادامه داد؛ اما شهریار در سال ۱۳۵۸ ترور شد. البته برخی معتقدند که طرز رفتار و فکر آزاده و شهریار با سایر جوانان سلطنتی فرق می‌کرد، به طوری که وقتی قرار شد بچه‌های شمس و اشرف و فاطمه، که شوهرانشان از خانواده پهلوی نبودند، برای خودشان نام فامیل انتخاب کنند، شهرام پسر بزرگ اشرف که پسر علی قوام، یعنی اولین شوهر و فرزند قوام‌الملک شیرازی بود، اسم پدرش را برای فامیل رد کرد و فامیل پهلوی نیا گرفت. اما آزاده و شهریار هر دو نفر ترجیح دادند که اسم فامیل پدرشان را انتخاب کنند. ۲

اما در میان فرزندان اشرف، شهرام زندگی متفاوت‌تری داشت. او در انواع فسادهای درگیر بود. چنانچه قاچاق عتیقه‌جات، یکی از بزرگترین فعالیت‌ها و سرگرمی‌های شهرام بود. او یک گروه مجهز گنج یاب و حفار را در خدمت داشت و آن‌ها را به تپه‌ها و مناطق تاریخی می‌فرستاد تا «اشیای عتیقه را از زیر خاک بیرون» بکشند. شهرام در یک مورد «صنایع دستی طلایی مربوط به دوران باستان را که در تپه مارلیک از زیر خاک درآمده بود علناً دزدید و به خارج از کشور برد. هویدا از قاچاق عتیقه‌جات با خبر شد و برای بازگرداندن آن‌ها با شهرام مذاکره کرد و شهرام مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰۰ فرانک خواستار شد. هویدا شخصی به نام فروغی را به توكیو فرستاد تا قیمت عتیقه‌ها را ارزیابی کند، وی آن‌ها را حدود ۶۰۰۰۰۰۰ فرانک تخمین زد. ۳ علاوه بر اینها شهرام، در بسیاری از موسسات مالی و تجاری سهامدار بود و شرکت‌های زیادی را به نام خود ثبت کرده بود. او به تنهایی سهامدار عمده هشت شرکت ساختمانی، بیمه، سیمان، پارچه بافی و حمل و نقل بود. ۴

امتیازات رانتی و ثروت بادآورده شهرام به حدی در میان مردم و حتی درباریان معروف شده بود که بسیاری از افراد فاسد سیاسی، او را بزرگترین نماد فساد سیاسی و اقتصادی کشور می‌دانستند. مصداق این موضوع را می‌توان در یکی از منابع و به نقل از داریوش همایون، مدیر مسئول روزنامه آیندگان مشاهده کرد. گفته شده است همایون در یکی از جلسات بعد از وارد شدن شهرام، خطاب به جان ا. آرمیتاژ، رایزن سیاسی سفارت گفت: «آنجا نمونه کاملی از روش پول در آوردن در ایران دیده می‌شود. پسر شاهدخت اشرف در ۴۰ کسب و کار در تهران دست دارد. همایون افزود به هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری نیازی نیست، کفایت که شهرام کمی اعمال نفوذ کرده و به طور کلی اشاره کند که برای تأمین این نفوذ چه کسی بیرون انداخته شود. و گفت که «تازه در شروع کار است.» ۵

سخن نهایی

در سیستم‌های فاسد سیاسی و اقتصادی، فساد امری رایج و البته موروثی است. معمولاً کسانی که در سیستم‌های فاسد قرار دارند و به راس هرم سیاسی نزدیک هستند، دسترسی آسانی به منابع قدرت و ثروت دارند. این افراد که به صورت رانتی و بدون تلاش صاحب ثروت و قدرت می‌شوند و معمولاً راه را برای نزدیکان خویش نیز هموار می‌کنند. فساد سیاسی و اقتصادی شهرام، پسر اشرف

را نیز می‌توان در قالب این موضوع تحلیل کرد. شهرام به دلیل وابستگی‌های خانوادگی با رئیس حکومت و ارتباط گسترده با رانت‌خاران، دست به فسادهای سیاسی و اقتصادی گسترده‌ای زد و نام خود را به عنوان یکی از فاسدترین اعضای خاندان سلطنتی پهلوی ثبت کرد.

۱. حسین فردوست، ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج اول، تهران، انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۲، ص ۶۷
۲. احمدعلی مسعود انصاری، پس از سقوط: سرگذشت خاندان پهلوی در دوران آوارگی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۴، ص ۶۷.
۳. سقوط: مجموعه مقالات نخستین همایش بررسی علل فروپاشی سلطنت پهلوی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۴، ص ۳۷۶.
۴. جمعی از نویسندگان، بانک جامع مقالات انقلاب اسلامی ایران، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰، ص ۹۸.
۵. دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، اسناد لانه جاسوسی آمریکا - جلد هشتم، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۶، ص ۷۹۱.

آدرس مطلب :

[فرزندانش - پهلوی‌اشرف - احوالات - اندر / 49055](https://www.cafetari.kh.com/news/49055/)